

Gárdonyi Géza

A POSZMÉH

Derék Mindentudó Gergely bácsink a mezőn sétált a gyerekekkel. Hát egyszer szalad ám a Pista és rácsap a kalapjával egy lóhere virágra.

– Mit csinálsz, Pista?

– Agyonütöttem egy poszméhet – feleli a Pista.

Azzal fölvesz a fű közül csakugyan egy kis holt poszméhet – tudjátok, melyik az, az a nagy dongó bogár: fekete-sárga finom szőrgyűrűk vannak a derekán.

– Látod – mondja a Gergely bácsi –, most helytelenül cselekedtél. Miért ütötted agyon ezt a szép kis bogarat, mikor ez téged nem bántott, és hasznos bogárka.

– Mi haszna volna ennek?

– Ha ez nincs, gyerekek, akkor vörös lóhere meg árva viola sincs a világon. Márpedig, ha lóhere nincsen, tejünk sincsen. Mert vigyázzátok meg: a poszméh csak ezt a két virágot látogatja. A közönséges méh erre a két virágra nem száll, se másféle bogár, mert ennek a méze olyan mélyen van, hogy nem érik el a nyelvükkel. Csak a poszméhnek van olyan hosszú nyelve, hogy kiszívhatja a lóhere meg az árvácska mézét. De az ám a szép, hogy nem veszi ingyen: megfizet érte virágporral. Ha nem vinne virágport a vörös lóherébe, meg az árvácskába, ezeknek nem lenne magjuk, és ha nem lenne magjuk, mi történnék?

– Kivesznének – felelték a gyerekek.

– Úgy van, a jövő esztendőben nem teremne semerre ez a két virág. Úgyis elég az ellensége a szegény kis poszméhnek: a mezei egerek pusztítják őket. Ha sok a mezei egér, kevés a poszméh és kevés a vörös lóhere meg az árvácska. Az a szerencse, hogy a mezei egérnek is megvan a maga ellensége: a cica.

Gondolnátok-e, gyerekek, ha nem mondtam volna, hogy a macska meg a vörös lóhere ilyen összefüggésben van: Ha sok a macska, kevés a mezei egér, ha kevés a mezei egér, sok a poszméh; ha sok a poszméh, sok a vörös lóhere; ha sok a vörös lóhere, jól él a tehén; ha jól él a tehén, mink is jól élünk. De az se volna jó, ha a macska több volna a kelleténél, mert akkor csupa nyavukolás volna a világ. A jó Isten úgy rendezte el, hogy semmiféle állat se szaporodjon el túlságosan, mert hiszen akkor megzavarodna a világ rendje.

(1896/25.)